

postaviti kot podrubrike z dotičnimi zneski, kajti svota 1019 gold. 15 kr. je znamenita in utegne marsikterega matičarja zanimati, koliko se je potrošilo za vsako posamesno podrubriko posebej.

Tukaj je tudi opomniti, da razen neznatnega zneska 144 gold. 50 kr. je ostali znesek 875 gold. nedokumentiran, kar nikakor ni pravilno.

Za tako imenovane male stroške tudi priloge manjka in nasvetujeva, da se dokumentirajo vprihodnjič z dotičnimi saldiranimi računi.

Gosp. Lézar opomni, da so te priloge kakor tudi knjižica, v katero se vpisujejo, ležala na mizi, pa jih gospoda pregledovalca nista bila zapazila.

Sploh je pri stroških tirjatev upravičena, da se kolikor mogoče dokumentirajo, ter da imajo posamezne priloge „vidi“ gosp. prvosednika ali pak podpredsednika, ako pa to vselej ni mogoče, da gosp. prvosednik svoj vidi v denarno knjigo na dotičnem mestu vpiše.

Konečno imava še opomniti, da naj se priloge za pretečeno VIII. društveno leto vničijo ali pak vsaj tako prebijejo, da niso za nobeno rabo več.

To so tedaj najine vestno navédene opazke k računu slovenske Matice za čas od 1. julija 1871. leta do konec junija 1872. leta, ktere predlagava sl. odboru v prevdarek in deloma v ravnilo za prihodnje IX. društveno leto.

V Ljubljani dne 16. vinotoka 1872.

Z največim spoštovanjem

Dragotin Žagar. Andrej Kremžar.

(Vsi nasveti, za katerimi ni nobene opombe o odborovem obravnavanju, so se vzeli na znanje za prihodnja leta.)

Dr. Bleiweis predlaga, naj se gosp. pregledovalcema Žagarju in Kremžarju izreče zahvala za tako temeljiti pretres odborovega računa. (Se sprejme.)

Dr. Ulaga iz Maribora predlaga, naj bi Matica na vsestransko željo nekterih manj izobraženih Slovencev izdala majhno knjižico s podobami najnavadnih rastlin za bolj prosto ljudstvo. On tudi priporoča izvedenca gosp. Murmana za to delo. Odbor sklene, da se ta stvar izroči odseku za izdavanje knjig.

Seja je končana ob $\frac{3}{4}$ 8. uri zvečer.

Mnogovrstne novice.

* *Jeziki svetá.* — Po novejših preiskavah govori 90 milijonov ljudi angleški jezik, nad 50 milijonov slovenski jezik, nad 50 milijonov španski, blizo 50 milijonov nemški in 45 milijonov francoski jezik. — Nam se ne zdijo te preiskave popolnoma resnične; španskega jezika je vendar menda preveč naštetega, tudi pa mislimo, da je francoskega jezika več na svetu kakor nemškega.

* *Konjska kuga v severni Ameriki* se zelo širi; že štejejo okoli 30.000 bolnih kónj. Bolezen je kužna (tifusna) pljučnica.

* *Svilne gosenice v Japanu* so se letos prav dobro obnesle. Po sporočilu kr. italijanskega konsulata v Yokuhamu od 16. julija t. l. je bil pridelek zdravih jajčic, da bodo Japanezi lahko oddali skoro poldrug milijon kartonov.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

V 4. seji dne 18. novembra je po prebranjem in odobrenem zapisniku 3. zborove seje naznanil deželni glavar sledeče dopise in peticije: a) dopis c. kr. deželnega predsedstva z načrtom postave zaradi realkinih šol; b) dopis c. kr. deželnega predsedstva, da bi se iz

deželnih sredstev ustanovile štipendije za učiteljske pripravnike; c) prošnja društva v podporo pravoslovcev na Dunaji za podporo; d) prošnja deželnega računovodja Ivanetiča za povikšanje službenine; e) prošnja dež. oficijala Mihaliča za povikšanje službenine; f) poročilo dež. odbora zastran uradne obleke za služabnika dež. dobrodelnih naprav; g) poročilo deželnega odbora o disciplinarni preiskavi zaradi mnogoterih nezvestob v ljubljanski bolnici; h) prošnja Franje Mediceve, soproge bivšega kontrolorja bolnišničnega, za podporo; i) prošnja upravnika bolnišničnega v pokoju Šukleja za preklic disciplinarne razsodbe; k) prošnja društva v podporo rudarskih akademikov v Ljubnu (Leoben) za podporo; l) dopis c. k. dež. šolskega sveta, da bi se donesek normalnega šolskega zaklada k službenini učitelja v Adlešiču povikšal od 50 na 150 gold.; m) prošnja zdravoslovcev v Gradcu za ustanovitev mesta operacijskega gojenca na kirurški kliniki v Gradcu ali v Beču; n) prošnja oskrbovalnega odbora podpiralne zaloge za slovenske dijake Graškega vseučilišča za podporo; n) dopis c. k. dež. predsedstva, da je dr. Zarnik vsled §. 4. oziroma §. 18. postave od 21. decembra 1871. drž. zakonika šte. 141 nehal biti državni poslanec. — Zbor je sklenil, da dopis pod a) gré v tisk, vloge pod b) do m) se izroči finančnemu odseku, vsled dopisa pod n) pride volitev novega državnega poslanca ob svojem času na dnevni red. — Poleg tega se še poprej vložena prošnja K. Herxela, da bi se odvezal vplačanja kavcije za bivšega kontrolorja Medic-a, izroči finančnemu odseku.

Potem je izročil dr. Razlag z 9 drugimi poslanci interpelacijo do c. k. deželne vlade: zakaj da se na Kranjskem zahteva od skupnih zemljiških izpiskov več goldinarskih štampiljnov, kakor v deželah c. kr. finančnega vodstva v Gradcu. — Vladini zastopnik obljubi na to odgovoriti v eni prihodnjih sej.

Dr. Jan. Bleiweis z 22 drugimi poslanci je izročil interpelacijo do c. k. dež. predsedstva o pomnoženju c. kr. okrajnih zdravnikov na Kranjskem. Vladni zastopnik je brž odgovoril na to, da se o tej zadevi vže obravnava pri vladi, in da bode krepko podpiral pomnoženje navedenih zdravnikov pri c. kr. ministerstvu.

Po predlogu deželnega glavarja je sklenil deželni zbor čestitanje presvitli cesarici o njenem godu (19. novembra); vsa skupščina se pri tem vzdigne in kliče trikrat „slava“!

Po odstopu deželnega glavarja prevzame njega namestnik Peter Kozler predsedstvo, in prestopi se na obravnavo dnevnega reda. Po predlogu dr. Zarnika se v prihodnji seji voli poseben odsek 5 udov za poročanje o volitvi deželnih poslancev pl. dr. Kalteneggerja in dr. Zupana; — poročilo deželnega odbora zaradi razdelitve občinskega pašnika in gozda v Ostrožnem Brdu se po predlogu g. Murnika izroči občinskemu odboru; — predlog finančnega odseka, po poročevalcu pl. dr. Savinšku, da se v podporo učiteljev ljudskih šol na Kranjskem še 300 gold. iz normalnega šolskega zaklada za leto 1872. dovoljuje, se odobri; — predlog dež. odbora o ustanovitvi vinorejske in sadjerejske šole na Slapu v Vipavski dolini se po nasvetu dr. Bleiweisa izroči finančnemu odseku; — poročilo dež. odbora, ki se tiče načrta zakona o tem, da se izrekanje odgonskih razsodil izroči odgonsko-postajskim občinam. se izroči občinskemu odseku, — kar pa se tiče tega, da se na dež. zaklad prevzamejo stroški, zaznamovani v §. 14. odgonskega zakona, izroči se finančnemu odseku; — poročilo deželnega odbora ozir vredbe, kako se za deželni in zemljiško od-

vezni zaklad pobirajo in plačujejo doklade od vžitninskega davka in tirjajo dotični zaostanki, se izroči finančnemu odseku.

Prihodnja seja bode 22. t. m. dopoldne ob 10. uri.

Deželni zbor Tirolski.

Deželni zbor Tirolski je — končan. Kako to? uganejo naši bralci lahko že iz poslednjega poročila „Novic“. — 13. dne t. m. je cesarski namestnik grof Taaffe odgovoril na interpelacijo Greuterjevo in družnikov njegovih, da rektor univ. ima virilni glas, tedaj ni voljen kakor drugi poslanci, po takem deželni zbor nima pravice njega odstraniti. Na ta odgovor vladni so poslanci, ki so popred še 5 državnih poslancev volili, šli domú in — drugi dan večine ni bilo več v zbor. In — konec ga je bilo. — Iz gotovega vira vemo, da noben Tirolski poslanec ne gre v državni zbor; ministerstvo bo skušilo v tej stiski razpis zasilnih volitev; al izvoljeni bodo sopet isti, in cesarju danes tako kakor zmirom zvesta Tirolska dežela ne bode zastopana v tem državnem zboru, ki prav nič ne mara za spravo narodov, in zmirom le sebi ugodno „verfassung-o“ trobi! Da Auerspergovo ministerstvo ne bode dolgo preživelo te dogodbe Tirolskega zbora, mislimo, je gotovo.

Vsi drugi deželni zbori

niso obravnavali pretekli teden takih reči, da bi bile zunaj njihovih dežel poročila vredne. Le italijanska manjščina v deželnem zboru Dalmatinskem se je skujala in — ne pride več v zbor.

Dopisi.

V Plešcih na Hrvaškem 11. listopada. — Danes popoldne se je raztegnil beli zimski plašč po planinah in dolinah tukajšnjih okolic, kterege je menda prinesel sv. Martin. Vino nam je krstil in srkali smo ga, da smo bili vsi židane volje, dasiravno je sneg padal kakor da bi nemškutarski škrici doli leteli. Dež nam je to jesen veliko škodo napravil; in dvakrat je bila velika povodinj, tako, da je neki vdovici hišo spodkopala in lepih njiv na našem polji raztrgala in nekatere s kamenjem nasula. Res velika škoda je zadela tukajšnje kmete, kateri zdaj celo zimo v gozdu drva sekajo v Slavoniji ali pa celo notri v Rusiji. Po zimi ni skoraj nobenega moškega domá, da bi šel drug k drugemu v vas ali da bi si kakošno veselico napravili, ker čitalnice ni. Govoreč ravno o čitalnici, naj vam povem, da v čubranski narodni čitalnici imajo udje zopet mir in slogo med seboj, odkar so odšli magjaronski duhovi iz Čubra: pokojni Stipič in večni Weberrr pa tudi „špicelj“ Neralić. Čudno, da o tej veseli prikazni še nikdo ni poročal v naših časnikih, v katerih ni duha ne sluha, kar je odšel vrli rodoljub gosp. Josip Zanoškar v belo Ljubljano. Čitalnica Čubranska res lepo napreduje; vendar marsikdo morebiti misli, da spi, ker nima dopisnika.

Ante Čop, zastopnik „Slavije“.

Iz Trsta 18. nov. — Tudi v našo okolico je že tista lepa moda prišla, da se začno slovenske šole sčasoma polaščevati. Pri vas na Kranjskem se je nek velikansk plemenitaš, kateri nosi silno težko imé, na svojo zastavo ponemčevanje šol zapisal, morda zato, ker se imé nekoliko od Gariboldija loči. V naši okolici pa je drug, ki to špekulacijo dela, kateri bode gotovo od mestnega magistrata, pod katerim geslom stoji, laborov venec dobil; in ta je Rojanski učitelj —

*) Le naznanite se „M.“ in pošljite za prihodnje leto donesek z 2 gold. Vred.

Bonin mu pravijo — neka reva, že večkrat presejana posebno skozi slovenska reščeta, pri izpitih za šole. Temu Boninu je menda ravno ob času polne lune, v črno debelo pa ničlasto glavo butila ideja, da naredi laško prošnjo do mestnega magistrata, v kateri prosi za tretji laški razred, in za katero lovi uboge nevedne kmete, da se podpisujejo, mislé, da bodo njihovi otroci potem od sv. duha v laščini navdani in Bog vedi, kaj še družega. Da pa bi lože podpisov za brklarijo svojo dobil, vjel je tudi narodnega Rojanskega župana gosp. Frlugo na svoje limanice. — Vprašam jaz pa tukaj očitno: Gospod župan! od kdaj imate pravico podpisovati imena drugih na laško prošnjo, ktera nam je te dni v roke prišla, in na kateri smo zapazili obilo imen, ktere ste Vi sami na-njo zapisali? Je li to pošteno in postavno? Zato tirjam od Vas, da se opravičite, — ako ne, vam vprihodnje zagodem jako gorko, kajti jaz poznam postave dobro. Zraven pa Vam tudi še to povem, da, če boste poslušali lahona Bonina ter po njegovih lesičjih načrtih se ravnali, boste zgubili pri pravomislečih ljudéh vso dozdanjo veljavo popolnoma in si zaradi tega hudo sovraštvo okoličanov na glavo nakopali! Bonin podpira prošnjo s tem, da se šolarji 2. slovenskega razreda ne sprejemajo v 3. laški razred v Škorkolji zato, ker premalo laško znajo. Na kakošen način pa se bodo v 3. laški razred v Rojanu morali sprejemati? To ni družega nič, kot predigra polaščevanja še spodnjih dveh razredov, ktero se že samo ob sebi razume. Da to sprevidijo vsi pametni možje, temu dokaz bode to, da boste kmalu videli veliko listnico protestujočih na Vašo počete očitno po časnikih in pri magistratu. Pred par leti ste tirjali okoličani, zlasti v Rojanu, slovenske šole, zdaj pa, ko se je reč lepo razcvela, hočeta Vi dva dober sad v blato gaziti ter narod lahonom izdajati. Slovenske šole v Rojanu so pokazale lep napredek v kratkem svojem obstanku, kajti čez 200 otrok obiskuje šolo, kjer jih je prvo leto komaj 30 bilo. Gospodine Bonin! ako Vam je laščina tako draga, zakaj bivate v Rojanu in se mučite z okoličanskimi otroci, ko so sami Slovenci? Idite v Florenco! radi Vam bomo rekli „srečno pot“ in Vam še z ajdovico pokadili. Če pa hočete med nami ostati, svetujem Vam, se slovenščine toliko naučiti, da pri izpraševanju ne ostanete na cedilu. Mar mislite, da Vaša baharija po krčmah, da kaj znate o geografiji, geometriji, mineralogiji in Bog vedi kakošne ije še, koga družega oslepi kakor kakega prav nevednega človeka? — Vam pa, slovenski okoličani, zlasti Rojanski možje, katerih rodoljubje slovi po svetu, zakličem to-le: Ustavite se poitalijančevanju šol ter pokažite, da ste dosledni in vredni prebivalci sinje Adrije, vedite, da na šolo zasadi sekiro, kdor deblo narodnosti posekati hoče! Laškega jezika, kateri nam je zelo potreben, naj se na dobri podlagi slovenskega jezika naši otroci v šolah učijo, a nikakor ne po Boninovemu projektu in geslu: vse za lahonstvo!

Podlipčan.

Iz Tržaške okolice 18. nov. — Že zadnjič sem poročal, da je večidel okolica tržaška z vojaki zaprta zaradi kužne bolezni, ktera se s tem prične, da živino začne silno gnati, klaverna postane in se po vsem životu trese, sline se jej začno z gobca cediti in v malo urah pogine. Vsaka, ki je zbolela, je poginila, drugo še zdravo v tistih hlevih pa so pobili. Od 29. oktobra naprej ni nobenega uradnega sporočila, koliko živine da je v tem času zbolelo, pa sliši se vendar, da nekoliko ponehuje. Ker je pa bolezen silno nalezljiva, zatoraj si gosposka na vso moč prizadeva, da jo ustavi. Skoraj v vsakem kotu, na vsaki stezi okoli okuženih vasi stoji vojak z bodalom na puški zraven visokega kola, na katerem je tabla z velikim črnim napisom „Peste